

İhsan Nedir?

“... Bana İhsan’dan Haber Ver!”

● Nur Keleş

25. ÜNİTE İMAN/İBADET

KAVRAM AÇIKLAMASI / İhsan Nedir?	133
ESMÂÜ’L - HÜSNÂ / el-Hâlık - el-Bârî	135
GÜNLÜK DİLDEKİ DUALARIMIZ / “Elhamdülillah”	138
BİLİM / Vücudumuzun Seyyahı: Kan	140
YILDIZ SAHABÎLER / Ebû Türâb, Hazreti Ali (r.a)	142
İBADET / Namaz, Kıyam, Rükû, Secde...	144

Hiz. Ömer’in diliyle bizlere ulaşan bir haber var. Bir gün Hiz. Peygamber’in yanına, üzerinde yolculuk eseri bulunmayan beyaz elbiseli, siyah saçlı kimsenin tanımadığı bir adam gelmiş. Allah Resulünün yanına oturmuş ve dizlerini onun dizlerine dayamış, ellerini de uyluklarının üzerine koymuş ve Allah Resulüne İslam, iman ve ihsan’ın ne olduğunu, Kıyamet’in ne zaman kopacağını ve Kıyamet alametlerini sormuş, peygamber efendimiz bu sorulara cevap verdikçe de o adam: “Doğru söyledin” diye karşılık vermiştir.

Bu sorulara Peygamber efendimizin verdiği cevapların hepsini burada vermeyeceğiz. Sadece konumuzla alakalı olarak: “Bana İhsan’dan

haber ver!” sorusuna verdiği cevabı nakledeceğiz. Hiz. Peygamber bu soruyu şöyle cevaplamıştır: “İhsan, Allah’a O’nu görüyormuşsun gibi ibadet etmendir. Çünkü her ne kadar sen onu görmüyorsan da, o seni muhakkak görür”. O zat gidince Hiz. Peygamber Hiz. Ömer’e sormuş: “Soru soran zatın kim olduğunu biliyor musun?” Hiz. Ömer “Allah ve Resulü daha iyi bilir.” Bunun üzerine Allah Resulü buyurdular: “O Cibril’di. Size dininizi öğretmeye gelmişti” (Buhârî, İman 1; Müslim, İman 1).

“İhsan” aslında bütün güzellikleri ve rağbet edilen şeyleri ifade eder. İyilik etmek, güzel davranmak, ikram etmek, lütuf, bağış, güzellik, uygunluk, güzel olan şeyi en güzel şekilde

yapmak demektir. Öte yandan Allah'ın kuluna cömertliği, işlerini rastgele yapmaması, yaptığı her işte bir düzen ve özen olması gibi anlamlara da gelir. "İhsan" hakkında Hz. Ali şöyle buyurmuştur: "İnsanlar işlerini ihsanla yapmaya göre değer kazanır."

"İhsan", her yerde ve her anda Allah'ın huzurunda olmanın farkındalığı içinde çıkılan eşsiz bir hayat yoludur ve zengin bir içeriğe sahiptir. Bir yaşam biçimi, kulluğu da içeriyor, ahlakı da besliyor, güzellik de istiyor. Bir de yapılan işte sanat bekliyor... Allah'ın her an seni gördüğünü düşünerek hareket etmen, her güzel olan işin altına imza atman demek değil midir zaten? Güzel olan ve her şeyi en güzel biçimde yaratan Allah, güzel kullar istemez mi? Bunun içindir ki ihsanın gereklerini yerine getiren ve güzel işler yapan insanlara Allah, 'muhsin' diyor yani "ihsan sahibi"...

Peki, biraz daha açalım; Kur'an'ın övdüğü, değer verdiği muhsinler kimlerdir? "Muhsinler; namazlarını dosdoğru kılan, zekâtlarını veren ve ahirete kesin olarak iman eden kimselerdir. Onlar Rableri tarafından gösterilen doğru yol üzerindedirler ve onlar kurtuluşa eren kimselerdir." (Lokman 31/2-5).

Kur'an'da konuyla ilgili başka ayetleri de gözden geçirdiğimizde "muhsinler" şunlardır: Her an Allah ile beraber olduğu bilinciyle yaşayanlar, namazlarını huşu içinde kılanlar, bollukta da darlıkta da Allah için infak edenler, öfkelerini yutanlar ve insanları affedenler, sorumluluklarını eksiksiz yerine getirenler,

aile başta olmak üzere bütün sosyal ilişkilerinde iyiyi, doğruyu ve güzeli gözetenler, işlerinde uyum ve estetik gözetenler...

İnsan, kâinatta ihsanı gerçekleştirebilecek ve şaheserler ortaya koyabilecek en değerli varlıktır. İnsan, sadece yanında birileri varken değil, her zaman ve şartta, yalnızken de güzel şeyler düşünüp, güzel davranışlar ortaya koymakla, "muhsin" olmakla sorumludur.

Bu bilince erişebilmemiz dileğiyle, Allah'a emanet olun!

el-Hâlık - el-Bârî

•• Handan Yalvaç Arıcı

İslam âlimlerinden İmam-ı Gazali, okumanın üç türlü olduğundan bahsetmektedir. "Dilin okuması kıraat, aklın okuması tefekkür, kalbin okuması hayattır." Her ay "Medeniyet Yolcuları" dergimizin Esmâü'l-Hüsnâ köşesinde Rabbimizin isimlerini okuma ve anlama etkinliği yaparak hem aklımızın tefekkür etmesine, hem de kalbimizin hayat bulmasına imkân tanımış oluyoruz. Bu ay Rabbimizin "el-Hâlık" ve "el-Bârî" isimlerini tanıyarak aklımıza tefekkür, kalbimize hayat vermeye ne dersiniz?

el-HÂLIK: "el-Hâlık" ismi yoktan var eden, mutlak yaratan, vardan icat eden ve taktir ettiklerini takdirine uygun yaratan anlamlarına gelmektedir.

"el-Hâlık" isminin türediği "halk" sözcüğü farklı anlamlara gelse de buradaki anlamı bir şeyi takdir etmek, ölçüp biçip tasarlamak ve tasarımına göre o şeye kimlik vermek ve onun şeklini oluşturmaktır.

Allah bütün varlığı var etmiş ve bu varlığın her zerresine ölçüler koymuştur. İnsanoğlu sadece var olanları kullanarak üretimler yapabilirken, Allah, yokluk tohumundan her an varlık çiçekleri açtırmaktadır. Yaratmak bir sanattır. En büyük sanatkâr el-Hâlık olan Allah'tır. Yeryüzündeki ve gökyüzündeki varlıklar, aynı zamanda bu varlıkların yaşayabileceği koşullar özel yaratılmıştır. Denizde yaşayan varlıklara deniz içerisinde özel bir hayat sunulurken, havada yaşayanlara havada yaşayabilecekleri farklı ortamlar hazırlanmıştır.

Her zerrede yaratılış sanatı kendini ifşa

etmektedir. Anne karnındaki plasentanın içinde zerre kadar bir hücrenin aşama aşama büyüyerek bir bebek halini alması el-Hâlık olan Allah'ın sanatını anlatır. Kıyame Suresi 4. ayette "Evet, parmaklarına varıncaya kadar yeniden yapmaya gücümüz yeter" buyurularak parmak uçlarının dahi çok özel bir sanatla yaratıldığı ifade edilmiştir. Her insanın parmak uçlarına bir imza sirküsü verilmiş, kişinin değişmez, kendine has imzası parmak uçlarına nakşedilmiştir. Sekiz milyar insandan hiç birinin parmak ucu diğerine benzemeyecek kadar büyük bir sanat ancak ve ancak el-Hâlık tecelli siyle var olmuştur.

İnsanın bedeninde sessiz sessiz çalışan organlar da yaratılış imzasını gözler önüne sermektedir. Böbreklerimiz düşünelim. Yaklaşık 150 gram olan böbreklerimiz bedenimizde hayati

işlev görmektedirler. Böbrekler rahatsızlandığı, görevini yerine getiremediği zaman onun görevini yapması için makinalar üretilmiştir. Ortalama ağırlığı 100 kg ya da 110 kg olan bir diyaliz makinesi 4 saat çalıştığı zaman ancak 75 litre kanı süzebilmektedir. 150 gram olan böbreklerimiz bir günde 1500 litre kanı süzebilecek kudrette yaratılmıştır.

Havadan suya, çiçeklerden böceklerle her bir yaratılına ve yaratılmışların ortak alanlarına ince nakışlarla varlık hediye edilmiştir. Nasıl ki, ormanın küçük bir parçası olan her ağaca kendine özgü özellikler verilmişse ormanın bütüncül haline de özel nitelikler verilmiştir. Bütüne ya da parçaya farklı özellikler verip, varlıkların var oluşlarını devam ettirmek sanatın ötesinde yaratmanın gücüdür. Bir senfonide her nota özel olduğu gibi melodinin tamamı da farklı bir özelliğin yansımasıdır.

Kur'an'da 8 defa geçen "el-Hâlık" ismi

yaratma sanatının sahibini anlatmaktadır. el-Hâlık olan Allah'ın yaratması, yarattıkları ve yaratılmışların devamlılığı bu muhteşem sanatın içinde barınmaktadır. İnsanoğlunun keşfettiği bilgiler, icat ettiği aletler el-Hâlık isminin tecellisini görebilmektir.

el-BÂRÎ: "el-Bârî" ismi örneksiz, kusursuz yaratan, bütün varlıkların ilk örneklerini var eden anlamlarına gelmektedir. Ayrıca sözlüklerde "Eşyayı ve her şeyi, aza ve cihazını birbirine uyumlu ve mülayim bir halde yaratan" olarak tanımlanmaktadır.

"el-Bârî" olan Allah yarattıklarını hem örneksiz hem de kusursuz bir şekilde yaratmıştır. İnsanoğlu yeni bir şey üretirken hem mevcut olan maddeleri kullanır hem de yaratılmışlardan örnekleyerek üretir. Varlığı varlığa getirmiş olan Allah, yarattıklarını çok özel ve çok güzel yaratmıştır. Varlıkların hangisini ikiye bölersek bölelim muhteşem bir simetri olduğunu görmekteyiz. İnsanı, insanın organlarını, hayvanları, yaprakları, ağaçları tam ortadan ikiye bölersek ideal bir simetri, altın bir oran yakalamış oluruz.

"Altın Oran" nedir? 1,618 olarak kabul edilen "Altın Oran"; matematik ve sanatta, bir bütünün parçaları arasında gözlemlenen, uyum açısından en yetkin boyutları verdiği sanılan geometrik ve sayısal bir oran bağıntısı olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda insan bedeninin çeşitli kısımları arasında var olan, yaklaşık altın oran değerlerine uygun ideal bir orantı ilişkisi olduğu bilinmektedir. Örneğin insanın üst çenesindeki ön iki dişinin enlerinin toplamının boylarına oranı altın oranı vermektedir. Yarattığı oranları ideal bir uyumla yaratan, o oranları altına çeviren "el-Bârî" olan Allah'tır.

Allah yarattıklarını sadece uyumlu formlardan yaratmamıştır. Yarattıklarının

kimilerine zıt kutupluluk, kimilerine çift kutupluluk özelliği vermiştir. Varlıkların bazılarında "Ezvac" diye isimlendirilen çift kutupluluk varken, bazılarında ise "Ezvad" diye adlandırılan zıt kutupluluk özelliği vardır. Zıt kutuplu varlıklar; birinin olması diğerinin olmamasına bağlı olan varlıklardır. Örneğin gece ile gündüz, iyilik ile kötülük, sağlık ile hastalık, ilim ile cehalet gibi. Bu varlıklar çifttir ama yan yana değildir. Gündüz varsa gece, sağlık varsa hastalık, ilim varsa cehalet olmaz. Ancak birinin olmadığı yerde diğeri akla gelir.

Çift kutuplu olarak tanımlanan varlıklar ise; biri olmadan diğeri olmayan varlıklardır. Örneğin, gök olmadan yer, sağ olmadan sol, kadın olmadan erkek olmaz. Çift kutuplu olan varlıkların yaratılış özellikleri farklı da olsa o özellikler bir araya gelerek bir bütün oluşturur. Çift ya da zıt kutuplardan güzellikler yaratan el-Bârî olan Allah'tır. Örneğin insan beyninin sağ ve sol lobunun olması çift kutupluluk özelliğidir. İki lob ayrı özellikler barındırırken farklı bir bütünü ortaya koymaktadır. Şayet insanın sadece sol lobu çalışsaydı insan mekanik bir hal alırdı, duygudan, duygusalıktan yoksun olurdu. Ya da sadece sağ lobu çalışıp sol lob devrede olmasaydı, insanın davranışlarında mantık olmaz sadece duygusal formlar kendini gösterirdi.

"el-Bârî" isminin tecellisini her varlıkta

görmekteyiz. Allah "el-Bârî" ismiyle sadece Âdem'in prototipini yaratmamış, görünen görünmeyen bütün varlıkların prototipini yaratmıştır. Armuda kalp gibi şekil vermiş, cevizi insan beynine benzetmiş, her varlığın varlık dinamiklerini özel yaratmıştır. Her varlığı kendi iç yasalarında da uyumlu kılmıştır. Elmayı ele alalım. Bilimsel olarak elmadaki C vitamininin son derece dayanıksız olduğu bilinmektedir. Elmanın uzun bir müddet bozulmaması için +2 değerli demirle korunması gerekmektedir. Demir ile C vitamini birbirlerine uyumsuzluk yapmamaları için elmanın içine bol miktarda meyve asidi yerleştirilmiştir. Bu asit sindirim sistemine uyumsuz olmasın, sindirim sistemini bozmasın diye her elmanın içine, meyve asitlerinin tesirini yok edecek karbonat iyonları konulmuştur.

Bütün varlıkları maddesi ve örneği olmadan yaratan Allah, "el-Bârî" ismiyle her yarattığı varlığa ölçüler koymuştur. Allah'ın varlıklara koyduğu ölçülerin hepsi idealdir, altın orana sahiptir. Bizler hayat ölçülerimizi Rabbimizin istediği ölçülere göre oluşturabilirsek, hayatımızı ideal bir hale getirebiliriz, mutluluk esintilerini yakalayabiliriz. O ölçüleri bozduğumuz takdirde iç dünyamızda sarsıntıların oluşması, hayatımızda depremelerin olması kaçınılmazdır.

“Elhamdülillah”

“Duanın en faziletlisi “Elhamdülillah” demektir” (İbn-Mace)

●● Hatice Ermiş Özdemir

Her ne kadar kul olabilme telaşından uzaklaşmaya çalışıp mahzenlerimizin karanlık koridorlarına sıkışıp kalsak da, kendimizden daha üstün ve daha kudretli bir varlıktan yardım dilemeye muhtaç yaratılışımız, duaya sığınmaktadır.

“Elhamdülillah”, hem belaya uğradığımızda hem de bir nimete ulaştığımızda dilimizi süsleyen, aziz ve celil olan yüce Rabbimizi öven nadide bir söz buketidir. Hüzünlü ya da mutlu her anımız için bir kilit noktası oluşturur. Biliriz ki Rabbimizden bize gelen her şey “Kahrın da hoş lütfun da hoş” misali hep başımız gözümüz üstündedir. İçinde bulunduğumuz durum her ne kadar görünürde çekilmez gibi dursa da “Elhamdülillah” sözünün arka planındaki yüce yaratıcıya olan teslimiyet

düşüncesi bizi isyan boyutundan çıkarıp tevekkül boyutuna taşır. Demem o ki Allah’ın vermeyişindeki hikmeti bile sever, gönlümüze sultan biliriz. Çünkü o bize ayet-i kerimesinde şöyle buyurmaktadır “... Bir şey hoşunuza gitmediği halde sizin için hayırlı olabilir. Bir şey de hoşunuza gittiği halde sizin için kötü olabilir. Allah bilir ve siz bilmezsiniz.” (Bakara 2/216)

Peki, “Elhamdülillah” ne demektir? Ve bu duayı en çok nerelerde kullanırız?

“Elhamdülillah”; Allah’a şükür için söylenen bir dua sözüdür. Burada geçen “hamd”, sözcük olarak “övmek, methetmek, yüceltmek, ululamak” anlamlarına gelir. Terim olarak ise; Her durumda Allah’ı övmek ve başımıza gelen her şeye razı olmak demektir.

Yani, nefes almak, rızık, çocuk gibi nimetlere de; ölümler, kazalar, işsizlik gibi musibetlere de razı olarak her durumu Allah’tan bilmek ve bunu bilerek O’nu övmektir. Bu övgüye “hamdele” ya da “tahmid” de denilir. Hamd, yalnızca Allah’a yapılır. Yaratılmışlara hamd edilmez. Onlara ancak teşekkür edilebilir. Çünkü hamd, hem nimete hem musibete yapılırken, teşekkür ve şükür sadece nimete yapılır.

Bu duayı gün içerisinde en çok kullandığımız yer, namazdır. Çünkü namaz kılariken okumuş olduğumuz Fatiha Suresi, Besmele’den sonra bu cümle ile başlamaktadır. Kuran-ı Kerim’in 6 Suresi “Elhamdülillah” ile başlar ve “Elhamdülillah” çeşitli surelerde 16 defa geçer.

Dini literatürde “Elhamdülillah” demenin çeşitli boyutları üzerinde durulmuştur. Buna göre “Elhamdülillah”ı namazda söylemek vacip, her duadan önce ve bir şey yiyip içtikten sonra söylemek sünnet, her hatırladıkça söylemek mübah, pis yerlerde söylemek mekruh, haram yedikten, içtikten sonra söylemek ise haramdır ve hatta imana zarar verebilir.

Yine, hapşırduğumuz zaman “Elhamdülillah” deriz, bunu duyan kardeşimiz de karşılık olarak “Yerhamükallah” (Allah sana merhamet etsin) der.

Faziletlerini sayacak olursak; sevgili peygamberimiz maddi veya manevi nimet elde edildiği zaman üç kere “Elhamdülillah” dersek üç fayda elde edeceğimizi söylüyor: Birinci söyleme “şükür” yerine geçer, ikinci söylemede insan “sevap” kazanır, üçüncü söylemede kişinin “günahlarına mağfiret” olur. “O halde bu faziletleri göz önünde bulundurmakta fayda vardır.

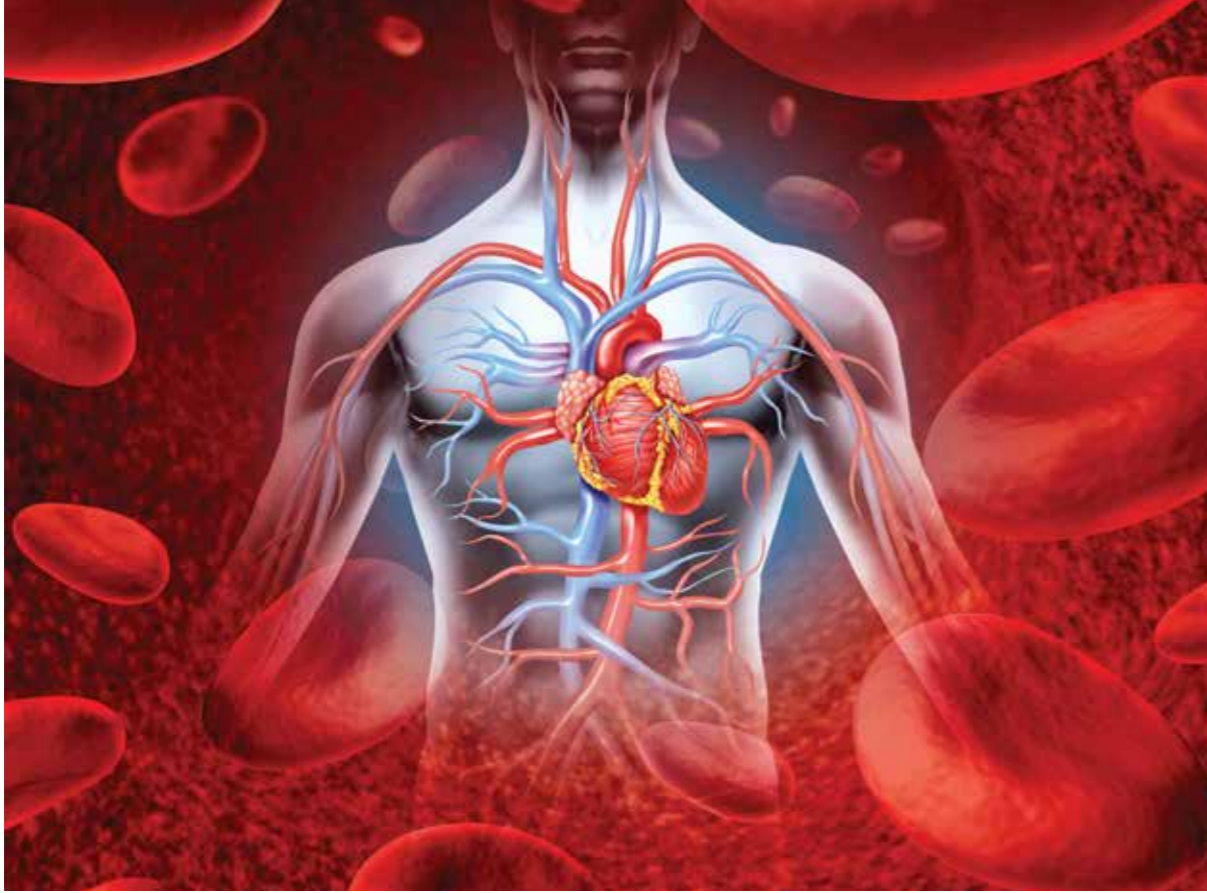
Yine ayet-i kerimede şöyle buyrulur: “Bana şükredin, nankörlük etmeyin!” (Bakara 2/152) Allah’a olan şükürümüzü göstermenin en güzel yolu “Elhamdülillah” demekten geçiyor. Öyleyse bu kelimeyi kalbimize yoldaş eyleyip dilimizle bolca zikrederim.

Bir seher vakti secdede yalvarırcasına... Bazen bir yol boyu adımlarımızın ağırlığına... Bazen başımız sıkışıp da içten içe sessiz çığlıklarla “Elhamdülillah” deyip, “Ben buradayım Ya Rabbi!” diyen zayıf ve muhtaç kullar olduğumuzun idrakine varalım vesselam...

Vücudumuzun Seyyahı: Kan

●● Esmâ Nur Bülbül

Kan, vücudumuzda sürekli dolaşan, yaşam için temel oluşturan canlı bir sıvıdır. Normal bir yetişkinde 5-6 litre kan bulunur. Kanın yaklaşık %50-%60'ını plazma %40-%50'sini ise hücreler oluşturur. Plazmanın büyük kısmı sudur. Bu su içerisinde besin maddeleri, proteinler ve diğer yaşamsal önemde kimyasal maddeler bulunur. Alyuvarlar, Akyuvarlar, trombositler ise hücreleri oluşturur. Kanın kırmızı rengini veren alyuvarlar içerisindeki protein-demir bileşiği, yani hemoglobindir. Kanımız hemoglobinler sayesinde akciğerlerden aldığı oksijeni dokulara, dokulardan aldığı karbondioksiti ise akciğere taşır. Bunun yanı sıra besinleri ve hormonları

gerekli dokulara iletirken dokularda oluşan artık maddeleri de atılmak ve işlenmek üzere gerekli organlara taşır. Vücudun asit-baz ve ısı dengesini sağlar. Ayrıca kan içerisinde bulunan akyuvarlar ile bağışıklık sistemi ve savunma sistemleriyle vücudumuzu zararlı etkenlerden mikroplardan, kanser hücrelerinden ve yabancı maddelerden korur. Trombosit hücreleri de pıhtılaşmaya katkıda bulunarak kan kayıplarını önler.

Kanda bulunan akyuvarlara bakılarak kanın özelliğini belirtmek amaçlı kan grupları oluşturulmuştur. Ana olarak 'A', 'B', 'AB' ve 'O' olmak üzere 4 grup vardır. Bu ana grupların yanı sıra

ara gruplar olduğu gibi, RH olarak (-) ve (+) olarak isimlendirilen etkenler de vardır. Bu kan gruplarından hangilerinin hangilerine kan verebildiğine bakılarak kan bağışı yapılabilir. Bu sayede kan uyumsuzluğu sonucu oluşabilecek ölümlerin önüne geçilmiş olur.

Kan dolaşımı vücudumuzda oldukça önemli bir yere sahiptir. Kan damarları vücudun her noktasına ulaşır ve kan vücudumuzun her noktasını dolaşır.

Kalp ve dolaşımdan bahsederken İbn-i Sina'dan bahsetmemek olmaz. Zira kalp ve dolaşım konusundaki bilimsel temelleri William Harvey (ö. 1657)'den asırlar önce o atmıştır. İbn-i Sina (ö. 1037)'nin kalp tasviri şöyledir. "Kalbin iki boşluğu vardır. Büyük şıryan (aort) sol boşluktan çıkar, kalındır, çift tabakalıdır. Küçük şıryan (pulmoner arter) sağ boşluktan çıkar, ince ve tek tabakalıdır. Karaciğer veridleri ince cidarlıdır (vena cava). Gıda emilimi için ince bağırsaklarda kıl gibi ince damarlar vardır. Emilen gıda, buradan damarlarla (vena porta) karaciğer içine gider yayılır, oradan karaciğerin dış bükey yüzünden çıkan damarlarla (vena hepatica) birleşir."

Yaptığı bu kalp tasvirinde gıdaların bağırsaklardan emilip kana karışmasını sağlayan portal sistemi ve kılcal dolaşımı da bildiği anlaşılmaktadır. Bu tanımlamayı yaptığında, o da Galen gibi akciğerden çıkıp oksijenli olarak vücuda dağılan kanın kalbin sağından soluna geçişini açıklayamamıştı. Bu geçişin kalbin boşluklarını ayıran duvarlardaki septum gözeneklerden olduğu düşünülmekte idi. Bu yanlışlığı küçük dolaşımın keşfine kadar sürmüştür. Batılı kaynaklar her ne kadar bu keşfi William Harvey'e atfetmiş olsalar da müslüman bilgin İbnü'n Nefis (ö.1288), Harvey'den üç asır önce küçük kan dolaşımını bulan kişi olmuştur.

İBN-İ SİNA

Nahl Suresi 66. ayette kan ile sütün ilişkisine şöyle işaret edilir: "Şüphesiz (sağmal) hayvanlarda sizin için bir ibret vardır. Onların karınlarındaki fışkı ile kan arasından (süzülen) içenlere halis ve içimi kolay süt içiriyoruz." Bu ayetin indiği dönemde kanın, sindirilmiş gıdalardan ayrılmış besinleri meme salgı bezlerine taşıdığı, meme salgı bezlerinin de kendilerine ulaşan bu ham maddeleri işleyerek süt ürettiği bilinmemekteydi.

Yaşamın her anında keşfetme merakımız ve şükretme hasletimiz canlı kalsın...

Ebû Tûrâb, Hazreti Âli (r.a)

“O, Allah ve Resûlünü sever, Allah ve Resûlü de onu sever.” (Müslim, Fezâilü’s-Sahâbe: 33)

●● Ebru Keskin

“O, Allah ve Resûlünü sever, Allah ve Resûlü de onu sever.” (Müslim, Fezâilü’s-Sahâbe: 33)

Peygamber efendimizin amcası Ebu Talib’in oğlu, ciğerparesi kızı Fatıma’nın eşi, “onlar benim dünyada öpüp kokladığım iki reyhanım” dediği torunları Hasan ve Hüseyin’in babaları.

Aşere-i Mübeşşere’den, yani yaşarken Cennet’le müjdelenen 10 sahabiden biri. Raşid Halifelerin dördüncüsü.

Efendimiz’in seslenişiyile; “Ebû Tûrâb” yani toprağın babasıdır Hz. Âli.

Peygamber Efendimiz’in himayesini amcası Ebu Talib üstlendiğinde, durumu çok iyi olmamasına rağmen onu çocuklarından ayırmazdı. Onsuz sofraya oturulmasına müsaade etmezdi. Bu günleri unutmayan Efendimiz, Hz. Hatice ile evlendikten sonra dört-beş yaşlarında olan Âli’nin bakımını üstlendi. Âli, peygamberimizin yanında yıllarca kaldı. O’nun eğitimiyle büyüdü. Peygamberimize ilk ayetler indiğinde Âli on yaşındaydı.

Açıktan tebliğ henüz başlamamıştı. Bir gün Efendimiz ile Hz. Hatice’nin namaz kıldığını gören Hz. Âli içeri girdi ve: “Böyle ne yapıyorsunuz?” diye sordu. Peygamber efendimiz: “Bu Alemlerin Rabbi’nin Zâtı için seçtiği, bu sebeple peygamberler gönderdiği dinidir. Seni de tek ve eşi bulunmayan Allah’a ibadet etmeye, Lat ve Uzza adlı putları inkâr etmeye davet ediyorum” buyurdu.

Âli: “Bu daha önce hiç duymadığım bir şey. Kendi başıma karar veremem. Dur; Bir babama danışayım.” dedi. Efendimiz henüz açık bir şekilde tebliğ etme emri almadığı için, bu işin Ebu Talib’e haber verilmesini istemedi ve: “Ya Âli! Müslüman olmak için

beklesen bile, sakın kimseye bu işi açma!” diye tembih etti.

Bunun üzerine Hz. Âli, o geceyi düşünerek geçirdi. Allah hidayet nasip etti. Sabahleyin Resulullah’a gitti ve: “Dün bana ne teklif etmiştin?” diye sordu. Efendimiz: “Allah’tan başka ilah olmadığına ve O’nun tek ve eşsiz olduğuna şehadet edeceksin. Lat ve Uzza’yı inkâr edip reddedeceksin ve şirkten uzak duracaksın.” buyurdu.

Bu günden sonra peygamber efendimizin yanından hiç ayrılmadı ve her türlü zorlukta mücadeleye en ön safta koştu. O ilk iman edenlerin en küçüğü, çocuk müslümanların ilkiydi. Yaşından büyük kararlar verebilecek muhakemeye sahipti, olgundu.

Hz. Âli ibadetlerine düşküdü. Cennetle müjdelenmiş olması O’nu ibadetlerinde zafiyete sevk etmemiş aksine, heyecandan sapsarı kesildiği secdelerini artırmıştı. Efendimiz’in kendisine verdiği lakap da yine mescitte uyuyakaldığı bir gün, üzerine bulaşan toprak nedeniyle olmuştu. Onu bu haliyle gören peygamberimiz: “Ebu Tûrâb kalk” diyerek üzerindeki tozu eliyle silkelemişti.

Peygamber efendimiz Hicret için evinden ayrılacağı zaman da, yerine bırakacağı en güvendiği kişi oldu. Evinin etrafı kendisini öldürmek için anlaşmış, tuzak kurmuş müşrikler ile sarılı olan peygamberimiz, yatağına Hz. Âli’yi yatırmadan önce ona evdeki emanetlerin sahiplerini saydı. Hepsini sahiplerine ulaştırmasını söyledi. Kendisini öldürmek için bekleyenler derin bir uykuya dalınca da aralarından geçip gitti.

Müşrikler uyandıklarında telaşla evin içine daldılar, yatak doluydu. Beklediklerinin aksine korkusuz gözlerle onlara bakan yirmili yaşlardaki Âli’ydi. O yatağa yatarken Efendimizi öldürmek için ortak hareket etme kararı alan yedi kabilenin en az yedi mızrak darbesine maruz kalma ihtimalini biliyordu.

Cesareti, savaşlarda Efendimize kendini siper ettiği sahneler ashap tarafından övgüyle nakledilmiştir. Hadisler arasında ilminden ve yiğitliğinden en fazla övgüyle bahsedilenlerden biri Hz. Âli’dir. Dünyadaki en güçlü üç kılıçtan biri olarak anılan “Zülfikâr”ı da bu kahramanlıklarından birinde kazanmıştır. Uhud savaşında Efendimizi korumak için etrafından bir an bile ayrılmadan çarpışırken birkaç kılıcı kırılan Hz. Âli’ye, peygamberimiz çift başlı Zülfikârı vermişti.

Zülfikâr’ın iki ucu Hz. Âli’nin iki baskın özelliğini temsil etmiştir adeta: “İlim” ve “Adalet”. Kendisinden önceki üç halife döneminde engin fıkıh bilgisi nedeniyle devlete danışmanlık yapmış, Halifeler Hz. Âli’ye sormadan fıkıh konularını karara bağlamamıştır. Devletin başına geçtiği ümmetin en karışık döneminde de feraset ve ilmi ile ümmeti bir arada tutmuştur.

Adaleti de önce kendi hayatında uygulamıştır. Makam ve mevkileri ne olursa olsun, hukuk ve hâkim karşısında insanların eşit olduğunu bizzat yaşayarak göstermiştir. Müminlerin halifesi olduğu halde, bir Yahudi’yle muhakeme edilmekten çekinmemiştir. Bunun örneği şöyledir:

Hz. Âli, Sıffin Savaşı’na giderken yolda zırhını kaybetmişti. Harp bitip Kûfe’ye döndüğünde, zırhını bir Yahudi’nin elinde gördü.

Yahudi’ye şöyle dedi:

“Bu benim zırhımdır. Onu ne birine sattım, ne de hediye ettim.”

Yahudi de: “Bu benim zırhımdır ve benim elimdedir” dedi.

Hz. Âli, isteseydi zırhı ondan hemen alabilirdi. Fakat kesin olarak kendisi haklı da olsa, meselenin hâkim önünde halledilmesini teklif etti: “O halde hâkime gidelim.” dedi. Birlikte hâkime gittiler.

Hâkim, adaletiyle tanınan Kadı Şüreyh idi. Kadı Şüreyh, Hz. Âli’ye: “Ey müminlerin emîri! Aranızdaki mesele nedir?” dedi. Hz. Âli: “Şu Yahudi’nin elindeki zırh benim zırhımdır. Ben onu ne birine sattım, ne de hediye ettim.”

Meseleyi anlayan Kadı, Hz. Âli’ye: “Bu iddianı ispat edecek delilin var mı?” diye sordu. Hz. Âli: “Evet, var.” dedi, “Hizmetçim Kanber ve oğlum Hasan, bu zırhın benim olduğuna iki şahittir.”

Kadı Şüreyh: “Oğulun baba için şehadeti caiz değildir” dedi. Kadı Şüreyh delil yetersizliğinden davayı Yahudi’nin lehine neticelendirdi. Bu durum karşısında Yahudi daha fazla dayanamadı ve şöyle demekten kendini alamadı:

“Müminlerin emîri beni hâkime götürdü, kendi tayin ettiği hâkim de kendi aleyhinde hüküm verdi. Ben şehadet ederim ki, bu din haktır. Ve yine ben şehadet ederim ki, Allah’tan başka ilah yoktur, Muhammed de onun Resulüdür. Bu zırh senindir. Devenden düşmüştü, ben de almıştım.” Hz. Âli, bu sonuca çok sevindi: “Mademki Müslüman oldun, ben de zırhı sana hediye ediyorum” dedi.

Ebu Tûrâb, peygamber efendimizin kardeşim dediği, damadı, çocukluğundan itibaren İslamiyet’in doğuşuyla birlikte her safhasında var olan sahabedir. Efendimizin vefatı ile başlayan fitneler karşısında elinden geldiğince İslam toplumunu bir arada tutmak için çabalamıştır ancak ıslanan kâğıdın neresinden tutulsa kopacağı gibi ne yaptıysa fitneyi ortadan kaldıramadı. Nihayet Hz. Âli’nin akıbeti bir mescitte şehadete yürümek oldu. Ne saadet! Allah ondan razı olsun.

NAMAZ

Kıyam, Rükû, Secde...

●● Sevgülay Öztürk

Allahuekber... Allahuekber...

Ezanlar okunmakta. Haktan davet var, sevgiliden davet var. Ezanlar, beni Allah'ın huzuruna çağırıyor. Beni Allah çağırıyor. Gel huzuruma çık, bana yaklaş, ruhunu gönlünü bana bağla diyor Rabbim. Açık televizyonu kapatıyorum, cep telefonumu bir kenara bırakıyorum, işime biraz ara veriyorum ezanı dinliyorum. Her kelimesinin manasını çekiyorum ruhuma. Bütün benliğimle Allah'a yönelişimin ilk adımı başlıyor. İçimde bir huzur, bir ahenk başlıyor. Bu huzuru ruhumda her gün beş defa yaşamak ne güzel. Düşünüyorum da namaz, ezanı duymakla başlıyor aslında.

Bu güzel davete gidilmez mi. Bu davet önemsenmez mi, gereği yerine getirilmez mi hiç. Hiç zor gelir mi insana. Düşünüyorum da beni cumhurbaşkanı çağırır diyebilir miyim ki bu davetin hiç önemi yok, benim şu işim var, bu işim var, ya da canım istemiyor, içimden gelmiyor. Veya başka biri. Bize değer veren biri bizi çağırır, davet etse, gel görüşelim dese acaba nasıl davranırız. Bizi davet eden bizim yaratıcımız, bizi yoktan var eden Rabbimiz. Bize değer veriyor ve verdiği kıymetin neticesinde de bizi huzuruna çağırıyor. Ben bu çağrıya koşarak gitmeliyim. Aşkla şevkle gitmeliyim. Bütün zerrelere gitmeliyim.

Giderken hazırlık yapmalıyım tabii ki. Alelaide bir tarzda ve tavırda gidemem o yüce huzura. Üstüme başıma, gönlüme, ruhuma çeki düzen vermeliyim. En başta temiz, tertemiz olmalıyım. Öyleyse abdest almalıyım. Niyet etmeliyim en

içten en samimi. Niyet ediyorum önce. Allah rızası için niyet. Ellerimi yıkıyorum. Maddi kirlerini temizlerken ellerimin, dilimde dualar, ellerimle yaptığım hata ve günahların affı var dilimde. Sonra ağızım, burnum, yüzüm... Bütün uzuvlarım... Maddi ve manevi temizliğin yollarında. Namaz abdestle başlıyor. Abdestimi ne kadar şuurlu alırsam namazımı da o kadar şuurlu kılabilirim. Hatta namaz ezanla başlıyor... Ezanı ne kadar güzel dinlersem ve içselleştirirsem, abdesti ne kadar şuurlu ve bilinçli alırsam namazımı da o denli manevi hazlar içinde kılabilirim. Abdest alırken yüzü sararan peygamber torunu geliyor aklıma. Kimin huzuruna çıkacağı abdest esnasında düşünen ve benzi sararan Hz. Hasan...

Sıra huzura çıkmakta. Bütün dünya işlerini,

zevklerini, dertlerini elimden tersiyle itiyor ve "Allahuekber" diyerek çıkıyorum huzura. Huzurdayım. Rabbimin huzurundayım. Yönüm kiblede, gönlüm Allah'ım da. Sureleri okuyorum bir bir. Ayaktayım... Kıyamdayım. İçimde şu sesler yükseliyor: "Ben geldim Rabbim. Sana geldim, sende dirilmeye, sende var olmaya geldim. Huzurunda huzur bulmaya geldim. Sen çağırdığın için geldim. Beni çağırdığın bana değer verdiğin için geldim. Emrettiğin için geldim. Kulluğumu ifade etmek için geldim. Seni sevdiğim, sana inandığım için geldim. Kuran-ı Kerim'de birçok ayette namazı emrettiğin için geldim. Peygamber Efendimizi örnek aldığım için geldim. Bilirim ki O, çokça namaz kılardı, ayakları şişene kadar namaz kılardı, dizleri nasırlaşınca kadar namaz kılardı. Ben de ona benzemek istiyorum Rabbim. Çünkü benim için tek rehber tek önder sevgili peygamberimdir.

Rabbim senden başka gidilecek daha değerli ve daha yüksek hangi makam, hangi mevki, hangi kişi, hangi iş var ki. Ben başka nereye, kime gidebilirim ki... Ben başka nerede huzur bulabilirim. Ruhum nerede sükuna kavuşabilir ki. Ruhum ancak senin huzurunda seni anmakla huzur bulabilir. İçim ancak senin yanında feraha kavuşabilir.

Rükudayım... Rabbim senin huzurunda eğiliyorum. Başka hiçbir makamın, kişinin, malın mülkün huzurunda eğilmiyorum. Senin huzurunda eğilişim sana olan kulluğumun, sana olan sevgimin en güzel ifadesidir. Zihin ve gönül dünyamda asla başka mabutlarım yoktur ve bundan sonra da olmayacaktır. Başım sadece ve sadece senin huzurunda eğilir. Sen benim Rabbimsin. Beni ve bütün kâinatı sen yarattın. Senden başka bir yaratıcı yoktur. Senin eşin ve benzerin yoktur. Ben bütün bu hakikatleri şeksiz ve şüphesiz kabul ediyorum ve huzurunda eğiliyorum. Eğildikçe diriliyorum...

Secdedeyim. Başım huzurunda Rabbim...

Sesimi sana en iyi duyurabildiğim makamdayım. Sana yaklaşıp, sana yakın olmaya çalışıyorum. Biliyorum ki sana en yakın olduğum an işte bu andır. Bu an ne güzel, ne anlamlı, ne kıymetli bir andır. Fısıltılarım arşı alaya yükselir secde. Nefsime erir gider bir sabun köpüğü gibi. Benliğim yoklukta ben kulluktayım. Varlığın güzellik ve hakikat kapıları açılır an be an... Günahlarımın affı için yakarışlarım başlar... Dualar ederim bütün insanlık için... Savaşlar olmasın isterim. Çocuklar ölmesin. Müslümanlara yapılan zulümler son bulsun. Zor durumdaki her canlı yaşadığı zorluktan kurtulsun isterim. Dua dua yükselirim. Dua dua gelirim sana.

Şükürler ederim bütün nimetler için. Allah'ım; beni var ettiğin için, Müslüman olduğum için, işim, aşım için, güzel bir vatanı yaşadığım ve bu necip milletin evladı olduğum için sana şükürler olsun. Daha sayamadığım binlerce nimetin için şükürler olsun güzel rabbim.

Namaz... Kıyam, rükû, secde... Kulluk... Şuur... Dünya imtihanını kazanmanın yegâne yolu. Cennetin anahtarı. Kötülüklerden uzaklaşmanın ve haya elbisesiyle güzelleşmenin adı. Bütün dünyevî ve nefisî putların yere serilişi. Gönüllerin sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı... Günde beş vakit kulluk şuuruyla huzur iklimine yelken açışı. Nefsine ve şeytanın esaretinden kurtuluş. Gerçek hürriyet. Mü'minin miracı, yükselişi...